

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 25. Економічний аналіз

Освітня програма **Економіка, Економічна кібернетика**

Спеціалізація (за наявності) _____

Спеціальність **051 Економіка**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Затверджено на засіданні кафедри
економічної кібернетики
Протокол № 2 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	5
4. Система оцінювання курсу	7
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	7
6. Ресурсне забезпечення	8
7. Контактна інформація	9
8. Політика навчальної дисципліни	9

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Економічний аналіз
Освітня програма	Економіка, Економічна кібернетика
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	3/5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3074

2. Опис дисципліни

Умови ведення господарської діяльності вимагають розробки нових і вдосконалення вже існуючих систем, методів, методик, прийомів та інших засобів управління, спрямованих на підвищення його ефективності. Важливе значення при цьому належить економічному аналізу, з допомогою якого формується необхідна інформація для прийняття управлінських рішень. Саме аналітичне обґрунтування управлінських рішень сприяє отриманню суб'єктом господарювання позитивних економічних результатів за умови оптимального використання наявних ресурсів. Особливо актуальною ця задача є у зв'язку з посиленням конкуренції, глобалізацією бізнесу, збільшенням підприємницьких ризиків.

Мета курсу - формування системи теоретичних знань та практичних навичок з теорії та методології економічного аналізу, методики й організації аналізу основних аспектів діяльності підприємства, окремих економічних явищ і процесів, а також набуття практичних навичок щодо використання здобутих знань на практиці.

Мета реалізується через цілі:

1. оволодіти фундаментальними поняттями економічного аналізу необхідними для аналітичного дослідження діяльності підприємств, окремих її аспектів, явищ і процесів;
2. вміти застосовувати теоретичні знання для розробки та прийняття оптимальних управлінських рішень;
3. засвоїти методику економічного аналізу, основні його методичні прийоми та способи, зокрема методи первинної обробки даних, факторного

аналізу, економіко-математичні, евристичні та експертні методи, а також набути практичних навичок щодо їх використання на практиці;

4. вміти проводити аналіз виконання плану показників діяльності підприємства: обсягу виробництва, збуту продукції, використання трудових ресурсів, продуктивності праці, коштів на оплату праці, собівартості продукції, прибутку, рентабельності;

5. оцінювати вплив факторів на виконання планів основних показників;

6. оцінювати резерви підвищення ефективності роботи підприємства.

Компетентності

ІК - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК09. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК04. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК06. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач

СК07. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

Програмні результати навчання

ПР04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПР06. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР07. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів

розвитку економічної науки.

ПР11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних та трудових відносин

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР14. Визначати та планувати можливості особистого та професійного розвитку

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин	Завдання
1.	Сутність економічного аналізу та його роль в системі управління виробництвом	Ознайомитись з предметом, завданнями та об'єктами економічного аналізу. Зрозуміти суть аналітичного процесу та його складових. Вивчити методи та ознайомитись з методиками проведення економічного аналізу. Навчитися застосовувати методи порівняння, балансовий і сальдовий методи в прикладному економічному аналізі. Вивчити методи елімінування, методи відносних та середніх величин, динамічних рядів, статистичних таблиць. Ознайомитись зі структурою економіко-математичних методів та задачами, котрі вирішуються з їх допомогою.	4	Тести в СДН питання, кейси
2.	Інформаційне забезпечення економічного аналізу.	Усвідомити суть та задачі формування інформаційної база економічного аналізу. Ознайомитись зі складом та сформувані навички проведення аналізу фінансової звітності.	4	Тести в СДН питання, задачі
3.	Аналіз виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг) підприємства.	Ознайомитись з завданнями аналізу виробництва та реалізації продукції. Навчитися формувати інформаційну базу для проведення аналізу виробництва та реалізації продукції. Сформувані навички проведення аналізу динаміки виробництва та реалізації продукції. Навчитися проводити аналіз впливу факторів на зміну обсягів реалізованої продукції, аналіз якості та конкурентоспроможності	8	Тести в СДН питання, задачі

		продукції.		
4.	Аналіз ефективності використання трудових ресурсів і фонду оплати праці.	Ознайомитись з завданнями та джерелами економічного аналізу. Навчитися проводити аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Сформувати навички проведення аналізу використання робочого часу, аналізу продуктивності праці. Навчитися розробляти рекомендації щодо виявлення резервів підвищення продуктивності праці.	8	Тести в СДН питання, задачі
5.	Аналіз основних засобів.	Навчитись проводити аналіз наявності та структури основних засобів, аналіз руху та технічного стану основних засобів. Сформувати навички формування інформаційної бази та проведення аналізу ефективності використання основних засобів.	10	Тести в СДН питання, задачі
6.	Аналіз наявності та використання матеріальних ресурсів.	Навчитись проводити аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами та ефективності їх використання, аналіз впливу факторів предметів праці на зміну обсягів виробництва та реалізації продукції підприємства, а також розробляти рекомендації щодо підвищення ефективності управління матеріальними ресурсами.	8	Тести в СДН питання, задачі
7.	Аналіз операційних витрат.	Навчитись класифікувати витрати підприємства. Зрозуміти мету, завдання та основні вимоги до інформаційного забезпечення аналізу витрат. Сформувати навички проведення аналізу узагальнюючих показників операційних витрат, аналізу прямих матеріальних витрат, аналізу прямих витрат на оплату праці, аналізу непрямих витрат, аналізу фонду оплати праці.	6	Тести в СДН питання, задачі
8.	Аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємств	Розвинути навички проведення аналізу фінансових результатів від основної операційної діяльності, аналізу рівня рентабельності підприємства, аналізу основного та оборотного капіталу. Навчитися застосовувати моделі управління запасами в практиці	12	Тести в СДН питання, задачі

Всього за заняття	4	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	4	2	3	5	2	50	100
-------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-----

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, пакет прикладних програм OpenOffice, MS Office, роздатковий матеріал
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Акімова О. В. Економічний аналіз : посібник. / О.В. Акімова. – Краматорськ : ДДМА, 2016. – 83 с. 2. Волкова Н.А. Організація та методика економічного аналізу: навч. посіб. / Н.А.Волкова, Н.Е.Подвальна – Одеса, ОДЕУ, ротапринт, 2013.– 267 с. 3. Кулик А.В. Теорія економічного аналізу: навчальний посібник. К. 2018. – 452 с. 4. Економічний аналіз: навч. посіб. / Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. За ред. Волкової Н.А. – Одеса: ОНЕУ, Ротапринт. – 2015. – 310 с. 5. Мних Є.В. Економічний аналіз: підручник / Є.В. Мних. – К.: Знання, 2011. – 630 с. 6. Паршин Ю.І., Паршина О.А. Основи економічного аналізу: Навч. Посібник - Дніпро: «ФОП Дробязко С.І.», 2020. - 180 с. 7. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Рівне. 2017 – 156 с. 8. Прокопенко І.Ф. Методика і методологія економічного аналізу: навч. посіб. / І.Ф. Прокопенко, В.І. Ганін. – К. : ПУЛ, 2008. – 430 с. 9. Черниш С.С. Економічний аналіз: навч. посіб. / С.С. Черниш. – 3-є вид. – К.: ЦУЛ, 2010. – 256 с. 10. Мних Є.В. Фінансовий аналіз: підручник / Є. В. Мних, Н.С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2014. – 536 с. 11. Шкроміда В. В., Василюк М. М., Гнатюк Т. М. «Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання». Посібник /Шкроміда В. В., Василюк М. М., Гнатюк Т. М. – Івано-Франківськ:Видавець Кушнір Г. М., 2016 – 219с 12. Семеняка Т. В. Удосконалення системи показників оцінки ритмічності виробництва готової продукції / Т.В. Семеняка // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 3. 13. Юрчишена Л. В. Аналіз ефективності використання основних засобів на підприємстві / Л. В. Юрчишена, С. М. Волинець. // Ефективна економіка. – 2011. – № 8. 14. Пілько А.Д. Оцінка ефективності управління виробництвом на підприємстві лісового господарства: досвід застосування дискримінантних і 	

прикладних економетричних моделей / А.Д.Пілько, А.М.Осташук // Бізнес Інформ. №7. 2017. – с.91-95.

15. Пілько А.Д. Моделювання процесу формування ринкової позиції агрохолдингів з урахуванням їхнього рівня прозорості / А.Д.Пілько, Б.Б.Потятинник // Бізнес-Інформ. №12. 2017. – с. 287-291.

16. Пілько А.Д. Моделювання процесу оптимізації структури бюджету маркетингових комунікацій інвестиційно-будівельної компанії / А.Д.Пілько, О.М.Чабан // Бізнес-інформ. №11. 2018. С. 167 – 173.

17. Pilko A. Experience of application of optimization and applied econometric models in the practice of analysis of enterprise' marketing communications management efficiency / A.Pilko // Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine. Collective monograph. Edited by: Khudolei Veronika, Ponomarenko Tetiana – Prague. 2019. – 498 p., p. 428 – 448

18. Пілько А.Д. Застосування моделі оцінки потенціалу регіонального ринку товарів споживчого попиту в маркетинговому аудиті. Економіка та управління підприємствами: теорія, практика, перспективи розвитку: колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астроя», 2021. 188 с., с. 108-112.

19. Пілько А.Д. Модель управління витратами на маркетингові комунікації / А.Д. Пілько, Ю.В. Мохняк // Менеджмент та маркетинг у складі сучасної економіки, науки, освіти, практики: Щорічний збірник наукових робіт. Матеріали ІХ міжнародної науково-практичної дистанційної конференції, м. Харків, 18 березня 2021 р.) / редкол.: В.В. Малий та ін. Харків.: Нац. фармац. ун-т, 2021. – 526 с., с. 462-465.

7. Контактна інформація

Кафедра	Економічної кібернетики, вул. Шевченка, 57, 815 кабінет https://kek.pnu.edu.ua , kek@pnu.edu.ua
Викладач	Пілько Андрій Дмитрович
Контактна інформація викладача	andriy.pilko@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
--------------------------	---

	<p>3. Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>4. Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4-5). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в

	<p>разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019). Крім того, отримання додаткових балів є можливим у випадку представлення студентом викладачу сертифікатів, котрі засвідчують проходження навчання на освітніх платформах Coarsera, Udemy, Prometheus та ін. з даної дисципліни (окремих розділів дисципліни).</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja</p>

Викладач _____ А.Д.Пілько